

❖ MEȘENDORF - Meschendorf - Biserica evanghelică fortificată.

Perioada construirii și prezentare generală.

Biserica a fost construită în secolele XIV-XV, mai întâi în stil romanic, iar ulterior în stilul goticului timpuriu. Ea a fost înconjurată cu o incintă sub formă de poligon neregulat, opera de fortificare fiind din secolul al XV-lea.

Poziționarea localității.

Satul Meșendorf face parte din comuna Bunești și se află la 4 km sud-vest de localitatea Criț, în zona Rupea.

Atestarea documentară a așezării.

Prima atestare documentară este din anul 1289 și s-a făcut cu prilejul unei hotărniciri între Mukendorf (Grânari) și Sarustelek. Este vorba despre o „terra Popteluky”, așa-numitul sat parohial (Pfarrdorf) sau o așezare a unui preot.

Situarea bisericii.

Biserica fortificată se află pe o colină, în partea de est a așezării.

Biserică și Turnul-clopotniță. Nava. Portalul de vest. Bolta.

Biserica din Meșendorf era dotată cu contraforturi nu numai la altar, ci și la navă și e databilă „abia către mijlocul secolului al XIV-lea”. Despre persistența elementelor romanice mărturisește sigur portalul de vest, astupat ulterior. Tavanul navei și bolta corului sunt însă recente. Aceeași clădire, o veche biserică-sală din prima fază a perioadei gotice, fusese prevăzută cu o simplă galerie de lemn atît deasupra corului, cât și a navei; se mai păstrează însă numai grinzile cu console, „menite acum să susțină acoperișul”. Clopotnița mai conservă galeria de lemn.

Biserica.

Scurt istoric. Evenimente importante din „viața” bisericii.

În secolul al XIV-lea s-a construit o biserică-sală, în stilul Goticului timpuriu, cu un turn de vest. Pereții exteriori sunt susținuți prin contraforturi. Sala (12,4 x 7 metri) primește un cor (9,3 x 5,6 metri) printr-un arc de triumf ogival, corul și arcul fiind separat. Din inițiala boltă cu nervuri din piatră au rămas două chei de boltă. Parterul turnului-clopotniță are deasupra o boltă cilindrică dreaptă. În 1495 turnul-clopotniță este fortificat. El păstrează un coridor de apărare cu șarpantă și un abrupt acoperiș piramidal. Portalul de vest este astupat. Deasupra sălii și corului s-a construit un etaj de apărare, care iese în afara aliniamentului zidului, pe niște berbeci, sau ca niște berbeci de lemn. În 1568 zeciuala din Meșendorf se dă pentru reclădirea bisericii în urma incendiului mai vechi. În 1701 se zidesc de-a lungul sălii bisericii și parțial în cor niște galerii. În 1817 din cauza pericolului prăbușirii, a fost necesar ca bolta sălii să fie demolată; în locul ei, a fost pus un „planșeu cu grinzi”. Coridorul de apărare a fost îndepărtat și piciorul șarpantei a fost așezat pe berbeci. Pe la 1900 corul se dotează cu o boltă cilindrică (boltă cu nervuri) dreaptă, cu arc de întărire (arc de sprijinire a bolții) ce se-ntinde deasupra. În 1914 se restaurează pictura

❖ MEȘENDORF - Meschendorf - Biserica evanghelică fortificată.

galeriilor, de către Josef Vogel. Pe peretele de nord al corului s-a găsit o „nișă-sacrament” de aproximativ 50 de cm cu un scund arc în ogivă.

Interiorul bisericii.

Altarul.

Altarul poliptic cu două aripi fixe și două aripi mobile s-a construit în 1653, după modelul unui altar mai vechi. Panourile altarului reprezintă Patimile lui Iisus. În 1923, altarul este primenit de către Hans Hermann, care pictează patru noi tablouri, reprezentând cele patru capete ale evangheliștilor. Aceste tablouri noi au fost puse în locul panourilor mișcătoare laterale distruse.

Amvonul.

Acesta este zidit. Coronamentul și parapetul, balustrada, pământul sunt din lemn. Primul este din anul 1790.

Potirul.

Este din categoria potirelor ornamentate cu lujeri turnați și personaje statuare, fiind din argint aurit, executat în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Are „talpa hexalobată”, acoperită în întregime cu „capete și busturi de putii înaripați, tenanți ai unor scuturi”, în stilul Renașterii.

Orga.

În 1765, Johannes Hahn din Sibiu aduce o orgă la Meșendorf; ea este înlocuită cu una nouă prin 1914, care are nouă registre.

Fortificația bisericii.

Incinta. Turnurile. Gurile de tragere. Acoperișul.

Biserica a fost înconjurată de o incintă cu un plan poligonal neregulat; afară de pânze, se mai vede un turn pătrat, în parte transformat. Incinta exterioară, pe laturile de est, sud și vest, este și ea încă pastrată bună parte, împreună cu turnul pătrat din colțul vestic. În partea de sud, vizavi de portalul de sud al bisericii fortificate din Meșendorf, există o intrare, iar în sud-est și sud-vest biserica este întărită de câte un turn de apărare cu trei etaje, care pe partea frontală posedă guri de scurgere pentru păcură și guri de tragere, iar deasupra are acoperiș cu un singur versant. În sectorul de sud s-a păstrat coridorul de apărare, care se sprijină pe o „ieșitură de zid” și este purtat de niște grinzi, iar din coridorul de apărare exista acces la gurile de tragere asupra turcilor, de exemplu. Coridorul sau galeria de apărare are 2 metri înălțime și posedă un acoperiș cu un singur versant, iar dedesubtul galeriei se deschid guri de tragere în niște nișe dreptunghiulare. Intrarea în al doilea etaj al turnului de sud-vest se află astăzi la parter, din cauză că terenul din curtea bisericii-cetăți din Meșendorf a fost acoperit. În vest, zidul de incintă a fost renovat și cuprinde o mare intrare de poartă, iar în partea de nord, păstrată în forma inițială, gurile de tragere au fost zidite. Partea de sud-est a zidului de nord și partea de est a zidului tot de nord are aplicat deasupra un acoperiș în pantă, care spre interiorul curții, este

❖ MEȘENDORF - Meschendorf - Biserica evanghelică fortificată.

srijinit pe niște stâlpi de stejar. Deasupra nișei din zidul de sud și mai la vest, lângă ea, în zid este pus un cap minuscul din piatră de gresie. Un turn masiv, numit „Turnul de Carne”, se poate vedea în colțul de nord-vest, fiind dotat cu un coridor de apărare cu zidărie-schelet de lemn sau șarpantă aparentă și acoperiș în formă de piramidă. În sud este un mare arc de poartă care constituie intrarea, accesul în curtea zwingerului. Înălțimea zidului exterior a fost mult redusă, fiind nevoie de material de construcție pentru noua școală.

Fortificația bisericii.

Scurt istoric. Evenimente importante din „viața” fortificației.

Opera de fortificație poate fi datată în ultimii ani ai secolului al XV-lea. În 1495 este construit un zid de incintă în jurul bisericii din piatră de hotar și gresie, astăzi înălțimea fiind de doar de 5 metri. Coridorul de apărare așezat pe berbeci este numai pe o parte păstrat (în sectorul sudic) și are 2 metri înălțime. Două turnuri de apărare cu trei etaje au fost ridicate în sud-estul și respectiv sud-vestul bisericii fortificate. În 1552 și 1554, pentru fortificarea bisericii din Meșendorf se primește o subvenție de zece florini din partea „Casei celor Șapte Scaune”. În secolul al XVI-lea, un al doilea zid de incintă exterior (astăzi având o înălțime de numai 3 metri), cu guri de tragere, prevăzut în cadrul zidului de incintă, se adaugă pe vest, sud și est și formează un zwinger. În 1701 fortificația bisericii este restaurată, acest lucru aflându-se dintr-o nișă cu două arcuri „scobită” în zidul de sud, unde există o inscripție. În 1888 o parte din zidul exterior și turnul din partea de sud-est a zidului inelar sunt demolate, pentru construirea școlii menționate mai sus. În 1958 proeminentul turn din partea de sud-est și partea de est a zidului de incintă sau Turnul de Est, din cele ce ies pe jumătate înaintea incintei, a fost demolat din cauza pierderii rezistenței.